

Vattenfall AB

Staff Function Communications
Public & Regulatory Affairs Sweden
169 92 Stockholm

Svenska Kraftnät

Tarifföversyn
tariffoversyn@svk.se

Datum:
2019-06-03

Kontakt: Kristian Gustafsson
E-mail: Kristian.gustafsson@vattenfall.com

Telefon: 070 5295217

Vattenfall AB:s synpunkter på rapport ”Review of the Swedish transmission grid tariff model”

Vattenfall tackar för möjligheten att få lämna synpunkter.

Vattenfall bedömer att en utveckling av stamnätstariffen till att bli mer påverkbar och styrbar genom mer rörliga och differentierade avgifter är en förutsättning för att Sverige ska kunna nå de högt uppställda klimatmålen. Den översyn som Svenska kraftnät genomför är därför både välkommen och angelägen.

Vår övergripande inställning är att en ökad differentiering bör koppla till hur ansträngd den aktuella nätsituationen är för att skapa incitament till mer flexibla kunder och ett mer effektivt utnyttjande av elnätet. Vi ser därför en mycket tydlig koppling till och vill lyfta fram det arbete med föreskrifter för elnätstariffer som nu pågår i Energimarknadsinspektionens regi.

Vattenfall vill härmed överlämna följande kommentarer på den rapport som Thema tagit fram på uppdrag av Svenska kraftnät (hädanefter *rapporten*).

Övergripande kommentarer

- Rapporten erbjuder en korrekt och god genomgång av tariffstrukturen och de delar och överväganden som därmed är relevanta vid en översyn.
- *Otydlig målsättning.* Vi saknar däremot en tydlig beskrivning och diskussion kring samhällets behov av en reviderad tariffstruktur. Föreliggande rapport har enligt vår syn ett alltför ensidigt fokus på de mer teoretiska aspekterna, på bekostnad av andra systemmässiga överväganden och vägval, såsom vikten av styrsignaler för ett effektivt utnyttjande av stamnätet och undvikande av kapacitetsbrist. För att utgöra ett meningsfullt underlag bör rapporten kompletteras med en grundlig diskussion. *Vad är det en ny tariffstruktur ska leverera för att anses vara lyckad? Vilka krav och förväntningar finns från omvärlden på en ny tariffstruktur?*

Vi saknar även en diskussion rörande avvägningen mellan effektiva styrsignaler och kostnadsfördelning. Rapporten blandar i detta avseende hänvisningar till dels allmänna ekonomiska kriterier *for optimal grid tariffs (se avsnitt 2.5 på sid 29)* och på något ställe *general criteria of objective and non-discriminating network tariffs (se sid 25)*. Sammantaget blir det svårt att som läsare bilda sig en uppfattning om hur de styrande kriterierna är uppbyggda och motiverade.

- *Svårt att värdera förslaget.* En generell invändning är att rapporten inte ger något svar på hur de olika delarna i tariffen ska identifieras eller definieras. Flera av de förslagna delkomponenterna är dessutom mycket svåra att fastställa¹. Det blir därmed närmast omöjligt att bedöma implikationerna av en förändring i linje med rapportens förslag, eftersom storleken på önskade och oönskade effekter blir helt beroende av den relativa storleken på de olika delarna.

På en övergripande nivå innebär förslaget enligt vår bedömning en väsentlig förändring från dagens situation. En såpass omfattande förändring behöver enligt vår bedömning en grundläggande och mer omfattande dialog med stamnätets användare än vad som hittills varit fallet med översynen. Vattenfall efterlyser en bredare och mer ingående dialog mellan samtliga intressenter i frågan.

- Vi hade gärna sett att rapporten inkluderat en diskussion om värdet av en gemensam tariffstruktur för både stamnät, regionnät och lokalnät. Från vårt perspektiv är detta en förutsättning för effektiva styrsignaler som kan nå fram till alla systemets kunder. Det är först när vi har det på plats som vi kan nå den fulla potentialen av flexibilitet i elsystemet och därmed uppnå ett effektivt nätutnyttjande.
- Vad gäller processen efterfrågar avslutningsvis vi en tydligare redogörelse av hur detta initiativ kommer samverka med det pågående föreskriftsarbetet hos Energimarknadsinspektionen.

Detaljerade kommentarer

- Vi ställer oss tveksamma till om en general *capacity charge* och en så kallad *locational capacity charge* kommer få önskad effekt. Det hade varit intressant att se hur långa och medellånga styrsignaler för nätkapacitet skulle kunna samverka med korta styrsignaler från marknaden. Vi välkomnar även här en utredning kring styrsignaler för lokaliseringssignaler. Vår grundinställning är att signalerna borde styra mot utbyggnad av ett elsystem med hög kostnadseffektivitet.
- Vi saknar en tillräcklig genomlysning av hur de tre delarna skulle kunna fungera tillsammans:
  - *Energidelen.* Såsom Vattenfall har framfört tidigare ställer vi oss negativa till införandet av spotpriskopplade energiavgifter då styrsignalen inte kan vidareföras till regionnätets och lokalnätets kunder. Vi ställer oss även med samma motivering negativa till en ytterligare differentiering av förlustkoefficienterna. Det blir för region- och lokalnätsföretag endast en orimlig administrativ hantering i förhållande till förväntad nytta. Styrsignalerna bör istället utgå från och vara kopplade till överföringskapaciteten i nätet och ha en förutbestämd höglasttid och låglasttid. Detta underlättar för nätföretag att vidareföra signalerna i sina nättariffer. Signalerna i stamnätstariffen måste kunna ta sig hela vägen, genom regionnät och lokalnät, till slutkunderna. Då först kan signalerna få fullt genomslag och möjlig flexibilitet kan tas tillvara. Föreslagna spotpriskopplade energiavgifter samt differentiering av förlustkoefficienter ger inga sådana möjligheter. Vattenfalls förslag är att inte genomföra denna förändring 2020 utan avvakta att den pågående översynen av stamnätstarifferna är genomförd.
  - *Effektdelen.* Vattenfall befarar att det föreslagna konceptet är alltför teoretiskt. En alltför långsiktig prissignal ger enligt vår bedömning inget incitament i

¹ Exempelvis långsiktigt marginalkostnad av tillkommande efterfrågan på överföring

praktiken. Vi välkomnar att SvK utreder möjligheten att ta till vara på flexibiliteten hos kunderna och utformar styrsignaler som ger incitament för detta. Vi är övertygade om att signaler för ett effektivare kapacitetsnyttjande är viktigt och därför inför vi själva en ny struktur med mer flexibla regionnätstariffer från årsskiftet 2020. För inmatande kunder ersätter vi nuvarande mer schabloniserade metod för effektersättning med en individuellt beräknad nätnytta som en energiersättning på höglasttid. Detta innebär dels en mer korrekt ersättning, dels större incitament att bidra med nätnytta. Detta förslag upplevs mottagas positivt av kunderna. På uttagssidan ersätts hela eller delar av SvKs effektagift (fast avgift) till en rörlig energikostnad på höglasttid. Det ger uttagskunderna incitament att flytta last från höglasttid till låglasttid. Vidare välkomnar vi en utredning där man analyserar om stamnätstariffer kan bli mer påverkbara genom att flytta hela eller delar av den fasta avgiften till utnyttjad effekt. Vi delar rapportens slutsats om att överskridande inte styr mot effektiva investeringar i elsystemet. En ytterligare synpunkt är att dagens upplägg med abonnemang och stora avgifter för överskridande uppmuntrar till inlåst och outnyttjad kapacitet vilket strider mot ett effektivt nätutnyttjande.

- *Residualdelen.* Vattenfalls utgångspunkt är att varje kundkategori så långt som möjligt ska stå för de kostnader som denne orsakar, samt att stamnätets kostnadsfördelning bör ta hänsyn till nätanvändarens flexibilitet för att uppnå ett effektivt nyttjande av nätet.

Att införa ett nytt tariffelement baserat på residualkostnader kommer enligt vår bedömning dock behöva stämmas av mot förenligheten mot dagens lagkrav om objektiva och icke diskriminerande tariffer, samt förenlighet med krav på hantering av olika kundkategorier.

Vi anser därför att rapporten saknar frågeställningar kring det grundläggande kravet på att nättariffer skall vara objektiva och icke diskriminerande. Det finns även ett behov av att grundläggande analysera vilka kundkategorier som finns/bör finnas, samt dess olika egenskaper och dess objektiva specifika kostnadsposter.

- Vi anser att problemen med reaktiv effekt behöver åtgärdas proaktivt snarare än reaktivt. Vi välkomnar ett tydligare regelverk kring detta och delar förslaget i rapporten att ett kostnadsneutralt avgiftssystem bör implementeras.

Med vänlig hälsning

Cecilia Hellner
Chef Public & Regulatory Affairs Sweden
Vattenfall AB